

АГРОНОМ

Журнал

№ 2 (52) травень 2016

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 08965

З М І С Т

У КОЖНОМУ НОМЕРІ

- 8 ІРИНА ВІКТОРІВНА КОСТЮШКО – ВЛАСНИК АГРОКОМПАНІЇ «ЗОРЯ»
 14 ПОГОДА І ПОСІВИ
 18 НОВИНИ ЗВІДУСІЛЬ

ДОБРИВА

- 24 ЖИДКІ КОМПЛЕКСНІ ДОБРИВА
 30 ДОБРИВНО-МИНЕРАЛЬНЕ ГУМАТ КАЛІЯ «РОСТ ОК»™
 32 ОПТИСІЛ® – ДОБРИВО З АНТИСТРЕСОВИМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ
 34 СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА КАЛЬЦІЙ
 36 ЕГО ВЕЛИЧЕСТВО УГЛЕРОД!
 40 БАЛАНС АЗОТУ В ЧОТИРИПІЛЬНИХ СІВОЗМІНАХ ЗА РІЗНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПОБІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ
 42 БОРІТЬБА ЗІ СТРЕСОМ РОСЛИН СТАЄ НЕОБХІДНИМ ЕЛЕМЕНТОМ ТЕХНОЛОГІЇ
 44 СПЕЦІАЛЬНІ ДОБРИВА ІЗ ЗАХИСНИМИ ТА ІМУНОПРОТЕКТОРНИМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ
 48 РЕГУЛЯЦІЯ РОСТУ І РОЗВИТКУ РОСЛИН: ЖИВЛЕННЯ ТА ФІТОГОРМОНИ
 50 ПРИМЕНЕННЯ МИКРОДОБРИВНИХ РЕАКТОМ В УМОВАХ ЗАСУШЛИВОГО КЛІМАТУ УКРАЇНИ
 52 ЛИСТОВЕ ПІДЖИВЛЕННЯ МИКРОДОБРИВАМИ БІФОЛІАР
 54 ОСОБЛИВОСТІ ПІДЖИВЛЕННЯ СОЇ ТА СОНЯШНИКУ МИКРОДОБРИВАМИ ТМ «АВАНГАРД» ВІД КОРПОРАЦІЇ УКРАЇН

ЗАХИСТ РОСЛИН

- 56 ПОБІЧНИЙ ВПЛИВ ФОСФОРОРГАНІЧНИХ ГЕРБИЦИДІВ НА ҐРУНТОВІ МІКРООРГАНІЗМИ ТА ЗБУДНИКІВ ЛИСТКОВИХ ХВОРОБ
 61 КЛІНІК® МАКС – ЕФЕКТИВНЕ РІШЕННЯ ВІД НУФАРМ!
 62 МОРФОРЕГУЛЯТОРИ НА АРЕНЕ СРЕДСТВ ОБРАБОТКИ СЕМЯН
 64 БЕЛТ® НАЗАВЖДИ ЗІПСУЄ ГУСЕНИЦЯМ АПЕТИТ
 66 ПОДВІЙНИЙ УДАР – ГЕРБИЦИДНЕ ПРИГНІЧЕННЯ І ПОСУХА
 68 БОРЕЙ® – ПОТУЖНА ПРОТИДІЯ ШКІДНИКАМ!

ПШЕНИЦЯ

- 72 ЗАХОДИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЗЕРНОВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ
 78 ТІЛМОР® – ПОТУЖНИЙ ЗАХИСТ КОЛОСУ ВІД ХВОРОБ
 80 ЯК ПРИСКОРИТИ РОЗМНОЖЕННЯ НАСІННЯ НОВИХ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ
 86 ПІДВИЩЕННЯ ВРОЖАЮ ТА КЛАСНОСТІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ ПШЕНИЦІ ЗА РАХУНОК МЕГАФОЛУ ПРОТЕЇНУ

ОВЕС

- 88 ХВОРОБИ ВІВСА: ОСОБЛИВОСТІ ЗБУДНИКІВ ТА ЗАХОДИ ЩОДО ОБМЕЖЕННЯ ЇХ ПОШИРЕННЯ

СОЯ

- 94 ЧИ МОЖЛИВО ОТРИМАТИ 35 Ц/ГА СОЇ НЕЗАЛЕЖНО ВІД ПОГОДНИХ УМОВ?
 98 ЯМАТО, СЕ – ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ДЛЯ КОНТРОЛЮ СКЛАДНИХ ХВОРОБ СОЇ
 100 КОМПЛЕКСНИЙ ЗАХИСТ СОЇ – НАЙКРАЩЕ ВІД «ДЮПОН»
 102 ПОДКОРМКА СОЇ АЗОТНИМИ ДОБРИВАМИ ПРИ АЗОТНОМУ ГОЛОДАННІ РАСТЕНИЙ
 104 ЯК ПІДВИЩИТИ ПОТЕНЦІАЛ УРОЖАЙНОСТІ СОЇ?
 106 ВИРОЩУВАННЯ ОРГАНІЧНОЇ СОЇ ТА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ НА ФУРАЖ
 112 ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ІНОКУЛЯЦІЇ ТА ПОЗАКОРЕНЕВИХ ПІДЖИВЛЕНЬ
 116 МАКСІКРОП ЕКСТРА – НОВИЙ ЕТАП У ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ПРИБУТКОВИХ КУЛЬТУР СОЇ ТА КУКУРУДЗИ
 118 ВИРОЩУВАННЯ СОЇ З ІНОКУЛЯНТАМИ – ЕФЕКТИВНИЙ ЗАХІД ПІДВИЩЕННЯ ВРОЖАЙНОСТІ КУЛЬТУРИ

КУКУРУДЗА

- 122 ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ ГЕРБИЦИДОВ НА КУКУРУЗЕ
- 126 ДУБЛОН™ ТРИО – І БУР'ЯНІВ ЯК НЕ БУЛО!
- 128 ВНЕСЕНИЕ УДОБРЕНИЙ НА КУКУРУЗЕ
- 136 СТЕБЛОВИЙ (КУКУРУДЗЯНИЙ) МЕТЕЛИК – ОСНОВНИЙ ШКІДНИК КУКУРУДЗИ

РІПАК

- 138 ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОЛОМЫ РАПСА В ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ЦЕЛЯХ
- 142 ГИБРИДЫ РІПАКУ ОЗИМОГО ЄВРАЛІС СЕМЕНС ДЕМОНСТРУЮТЬ ХОРОШУ ЗИМОСТІЙКІСТЬ

ЦУКРОВІ БУРЯКИ

- 144 ВПЛИВ ФУНГІЦІДІВ НА ЗБЕРЕЖЕННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ
- 148 СФЕРА® МАКС І МЕДСОН® – НАДІЙНИЙ І ПРИБУТКОВИЙ ЗАХИСТ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ

КАРТОПЛЯ

- 152 ОЦЕНКА ИЗМЕНЕНИЯ ПОЧВЕННОГО СОСТОЯНИЯ ПРИ ВОЗДЕЛЫВАНИИ КАРТОФЕЛЯ
- 156 ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ СОРТІВ КАРТОПЛІ РАННЬОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ СЕЛЕКЦІЇ

ЗЕМЛЕРОБСТВО

- 158 ЧТО ДЕЛАТЬ С СОРНЯКАМИ?
- 162 ЛОФАНТ АНІСОВИЙ – ВИСОКОПРИБУТКОВА РОСЛИНА
- 166 ЯК ОТРИМАТИ МАКСИМАЛЬНИЙ ПРИБУТОК З ГЕКТАРА?
- 170 ХВОРА СІВОЗМІНА – ЗДОРОВА ЕКОНОМІКА

ПОЛЬОВА АГРОНОМІЯ АГРОТЕХНІКА

- 174 НАЙКРАЩІ КОМБАЙНИ ДЛЯ ЦЬОГОРІЧНИХ ЖНИВ
- 200 SPIRIT ВІД VÅDERSTAD: ДУХ ШВЕЦІЇ НА УКРАЇНСЬКИХ ПОЛЯХ
- 204 КУЛЬТИВАТОРИ СУЦІЛЬНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ ВИРОБНИЦТВА LEMKEN
- 208 ЯКІСНА ПІДГОТОВКА ТЕХНІКИ ДО ЗБИРАННЯ
- 211 ГОДУВАЛЬНИК ДЛЯ РОГАТИХ ГОДУВАЛЬНИЦЬ
- 212 «ЗЛАТНИК» – УНІКАЛЬНИЙ ПОСЕВНОЇ КОМПЛЕКС ОТЕЧЕСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА

КОРМОВИРОБНИЦТВО

- 214 ШРЕДПЕДЖ – КУКУРУДЗЯНИЙ СИЛОС ПО-НОВОМУ!

ВИНОГРАДАРСТВО

- 218 МОЖНО ЛИ БОРОТЬСЯ С РАСТРЕСКИВАНИЕМ ЯГОД ВИНОГРАДА?
- 222 НОВИЙ ПІДХІД У ЗАХИСТІ ВИНОГРАДУ ПРОТИ МІЛДЬЮ

САДІВНИЦТВО

- 224 СПОСІБ ЗАХИСТУ ПЛОДІВ АБРИКОСА ВІД ГНІЛІ
- 226 МЕНШЕ ВИТРАЧАТИ ПАЛЬНОГО

АГРОНОМ

Журнал

№ 2 (52) травень 2016

Науково-виробничий журнал
«АГРОНОМ»
№ 2 (52) травень 2016 р.
Журнал виходить 4 рази на рік
Видається з 2003 року

Засновник та видавець
ТОВ «АгроМедіа»
м. Київ, вул. Федорова, 28

Головний редактор
Ігор Петранюк
Редактор
Сергій Кондратюк
Редактор
Наталія Хмельницька
Літературний редактор
Єлеонора Добровольська
Коректор
Світлана Соловчук
Дизайн та верстка
Сергій Руссо
Відповідальний секретар
Вікторія Ковтун

Адреса редакції:
Журнал «АГРОНОМ»
03127, Київ-127, а/с 60
Телефон/факс: (044) 526-36-92
мобільний: (050) 334-42-16
E-mail: journal@agronom.com.ua

www.agronom.com.ua

Свідчення про перереєстрацію
КВ №12453-1337ПР від 04.04.2007 р.

Назва, концепція та дизайн журналу «Агроном» є інтелектуальною власністю ТОВ «АгроМедіа» та охороняються Законом «Про авторські права». Відповідальність за достовірність опублікованої інформації несуть автори та рекламодавці. Як незалежне видання журнал «Агроном» може друкувати статті, що мають дискусійний характер чи стосуються спірних питань. Редакція може не розділяти точку зору авторів та залишає за собою право редагувати, скорочувати надіслані їй матеріали та змінювати їх назву. Авторські права на статті належать авторам. Відповідальність за зміст рекламних матеріалів та їх відповідність вимогам чинного законодавства несе рекламодавець. Всі назви, які можуть бути зареєстрованими торговими знаками, використовуються в матеріалах журналу виключно для ідентифікації відповідних товарів і є виключною власністю відповідних власників зареєстрованих торгових назв. Будь-яке їх згадування без вказування на те, що вони є захищеними відповідними власниками, не означає, що вони розглядаються як не захищені і вільні для широкого використання. Матеріали публікуються українською і російською мовами.

© ТОВ «АгроМедіа» 2003
Загальний тираж 11000 екз.

З питань розміщення реклами звертатися за телефонами:

(044) 526-36-92
(050) 334-42-16

ПЕРЕДПЛАТНІ ІНДЕКСИ:
УКРПОШТА 08965
АГЕНТСТВО KSS 22005

ВИРОЩУВАННЯ ОРГАНІЧНОЇ СОЇ ТА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ НА ФУРАЖ

Т. О. Чайка, канд. екон. наук, доцент кафедри землеробства та агрохімії;
С. В. Пономаренко, ст. викладач кафедри екології, охорони навколишнього середовища
та збалансованого природокористування, Полтавська державна аграрна академія

На сьогодні органічне сільське господарство – це вже не данина моді, а неминуча альтернатива традиційним технологіям, які часто спричиняють негативні наслідки. Так, площа деградованих ґрунтів щороку зростає на 90 тис. га, втрати родючих ґрунтів – 600 млн т, води – 16 млрд м³. Наслідком цього стає висихання й опустелювання територій, омертвіння ґрунтів. Майже кожен третій гектар (30,7%) – еродований, кожен другий – дефляційно небезпечний, кожен четвертий гектар – кислий. І тільки органічне сільське господарство, ґрунтуючись на принципах здоров'я, екології, справедливості та турботи, може не лише зупинити ці процеси, а й відновити та поліпшити стан ґрунтів, екологічний баланс, рівновагу в системі «природа – людина – суспільство».

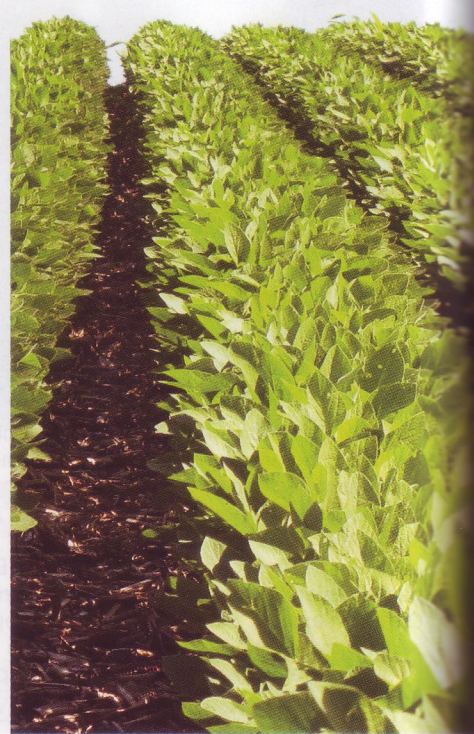
Сьогодні попит на органічну продукцію демонструє стабільну тенденцію до зростання у всьому світі. Так, у 2011 р. він становив 62,9 млрд дол. США, а в 2014 р. – 80 млрд дол. США. Позитивні тенденції спостерігаються і на внутрішньому ринку України: 2011 р. – 5,1 млн євро, 2012 р. – 7,9 млн євро, 2013 р. – 12 млн євро.

Серед асортименту органічної продукції, що постійно зростає, можна виділити продукцію, яка завжди користується попитом. На європейський ринок надходять такі зернові й зернобобові культури: пшениця, жито, ячмінь, овес, боби, вика, гречка, просо, соя, кукурудза, горох. Швейцарсько-український проект Дослідницького інституту органічного сільського господарства (FiBL, Швейцарія) «Розвиток органічного ринку в Україні, 2012–2016 рр.» сьогодні активно пропагує вирощування органічної сої на фураж.

Світовий попит на органічну сою на фураж продовжує зростати завдяки розвитку органічного тваринництва. Для стимулювання та розвитку стійкіших виробничих і збутових структур укладено договір з Дослідницьким інститутом органічного сільського господарства (FiBL, Швейцарія). Проект розпочався 2014 р. і триватиме до кінця 2017 р. Таким чином, вітчизняні виробники органічної сої на фураж мають можливість реалізувати свою продукцію безпосередньо у Швейцарію за ціною 550–600 євро/т. При цьому ціни на всю органічну сільськогосподарську продукцію не схильні до циклічних коливань впродовж року.

Останнім часом органічне сільське господарство набуло актуальності через значне погіршення стану навколишнього природного середовища, зростання рівня захворюваності населення, підвищення рівня екологічної свідомості споживачів тощо. Однак сільськогосподарські виробники не поспішають змінювати традиційні технології на органічні через низку причин, головними з яких є: необхідність впровадження технології вирощування сільськогосподарських культур відповідно до стандартів органічного виробництва, перехідний період 3 роки, пануюча думка щодо його збитковості та неможливості реалізації органічної продукції.

Вітчизняні науковці (В. М. Писаренко, П. В. Писаренко) описали досвід найбільшого виробника органічної продукції з понад тридцятирічним досвідом – ПП «Агроєкологія» (Полтавська область). Окремо в дослідженнях вітчизняних науковців висвітлено питання ефективності органічного виробництва (Ю. П. Манько, М. К. Шикуча, І. А. Шувар,

Б. І. Шувар). Щоправда, вони не мають системного характеру: більшість праць представлена окремими публікаціями в наукових виданнях. З огляду на це актуальності набуває системний характер дослідження технологічного процесу вирощування сої та озимої пшениці за органічними стандартами з оцінкою його економічної ефективності та визначенням можливих ризиків.

Мета нашої статті – визначити технологію вирощування сої та пшениці озимої на фураж за органічними стандартами впродовж 4 років з метою переходу від традиційного сільського господарства до органічного з урахуванням дотримання сівозміння «соя – озима пшениця – соя – озима пшениця», оцінити її економічну ефективність у сучасних умовах.

При написанні статті було використано досвід органічного

землеробства Полтавської державної аграрної академії та ПП «Агроєкологія».

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Технологія органічного сільського господарства є динамічною, вона враховує природно-кліматичні умови. Тому нами приведено технологію вирощування органічної сої на фураж для виробників, що здійснюють перехід від традиційних технологій до органічних впродовж 4-х років (див. табл. 2–3).

У витратах на виробництво нами не враховано такі витратні статті, що визначаються індивідуально і не можуть бути усереднені: орендна плата (плата за паї); податки та платежі. Ці статті визначаються виробником самостійно й на їх суму зменшується розрахований прибуток. Також за необхідності застосовують біоінсектициди, вартість яких становить приблизно 100 грн/га.

Слід зазначити, що для проведення сільськогосподарських робіт потрібні відповідна сільськогосподарська техніка й устаткування (табл. 1).

Таким чином, після першого року вирощування буде отримано урожай сої на фураж, який ще не має статусу органічного, але вирощувався за технологіями органічного сільського господарства (табл. 2). Це є необхідним етапом для проходження сертифікації й отримання органічної продукції на третій рік. Ціна на таку продукцію відповідатиме традиційній – близько 7500 грн/т. При цьому врожайність на 5 ц/га менша від традиційного виробництва, оскільки хімічні добрива не застосовувались і родючість ґрунту ще не відновлено.

Після другого року буде отримано урожай пшениці озимої на фураж перехідного періоду (табл. 3), яку можна продавати в Європу за більш високою ціною – 180–190 євро/т, або 4501–4752 грн/т (курс НБУ на 25.10.2015 р. – 25,008 грн/євро), ніж на внутрішньому ринку – 2850–3350 грн/т (ціни вказані на фуражну пшеницю на 25.10.2015 р. за даними Аграрного союзу України). При цьому врожайність на 10 ц/га менша від традиційного виробництва, оскільки хімічні добрива не застосовувались і родючість ґрунту ще не відновлено.

На третій рік технологічна карта вирощування органічної сої на фураж буде здійснюватися відповідно до табл. 2 з виключенням чизелювання ґрунту та прогнозованим збільшенням врожайності

Таблиця 1. Перелік сільськогосподарської техніки й устаткування для вирощування сої та пшениці на фураж із застосуванням органічних стандартів

Сільськогосподарська техніка й устаткування	Площа посіву, га	
	100	1000
Трактор кл 1,4 кН	2	5
Трактор кл 3 кН	1	–
Трактор кл 4 кН (270–300 к. с.)	–	1
Дискатор, ширина 4 м	4	–
Дискатор, ширина 6 м	–	1
Обприскувач ОП-2000	1	3
Борона пружинна БЗП-15,2	1	3
Глибкорозпушувач ПЧН-4-50	1	–
Глибкорозпушувач ПЧН-6-50	–	1
Очисний комплекс	1	1

Таблиця 2. Технологічна карта вирощування сої на фураж із застосуванням органічних стандартів, на 1 га (1 рік)

Види робіт	Сільськогосподарська техніка	Марка обладнання	Заробітна плата, грн	Витрата дизпалива, л/га	Біо-препарат, л/га	Ціна, грн	Загальна вартість, грн/га
1. Дискування стерні	Трактор кл 3 кН	Дискатор, ширина 4 м	4,24	9		21,0	193,2
2. Обробка поживних залишків	Трактор МТЗ-80/82	ОП-2000	3,14	5	5	56,0	251,1
3. Посівний матеріал, з розрахунку 120 кг/га						1200,0	1200,0
4. Закладення біопрепарату	Трактор кл 3 кН	Дискатор, ширина 4 м		9		21,0	189,0
5. Чизелювання ґрунту	Трактор кл 3 кН	ПЧН-4-50	7,08	22		21,0	469,1
6. Весняне боронування	Трактор кл 1,4 кН	БПН-15	1,3	5		21,0	106,3
7. Перша культивация	Трактор кл 3 кН	Аналог культиватора 8–10 м	4,72	9		21,0	193,7
8. Передпосівна культивация	Трактор кл 3 кН	Аналог культиватора 8–10 м	4,72	8		21,0	172,7
9. Обробка насіння біопротравлювачем	Протравлювач			1 л/т		100,0	100,0
10. Підвезення насіння до сілки							
11. Посів сої на ширину 70 см	Трактор кл 1,4 кН	СУПН-8 або аналог	6	4		21,0	90,0
12. Досходове боронування	Трактор кл 1,4 кН	БПН-15	1,3	5		21,0	106,3
13. Підживлення посівів у фазі 2–4 листків	Трактор кл 1,4 кН	ОП-2000	3,14	5	1–5	141,0	193,0
14. Боронування по сходах	Трактор кл 1,4 кН	БПН-15	1,3	5		21,0	106,3
15. Міжрядна обробка	Трактор кл 1,4 кН	КРН 5.6	7,63	4		21,0	91,6
16. Підживлення сходів	Трактор кл 1,4 кН	ОП-2000	3,14	5	5	141,0	193,0
17. Обробка біоінсектицидом за необхідності			3,14	5	5	141,0	193,0
18. Збирання	CLAAS або аналог	Приставка для сої	10,0	8		21,0	178,0
19. Загальна виробнича собівартість			60,9				3463,2
20. Транспортування, калібрування та інше		очисні машини					0,0
21. Непередбачені витрати (20%)							440,5
22. Повна собівартість							4026,4
23. Середня врожайність							20 ц/га

Примітка. Ціни актуальні для жовтня 2015 р.

Таблиця 3. Технологічна карта вирощування пшениці озимої на фураж із застосуванням органічних стандартів, на 1 га (2 рік)

Види робіт	Сільсько-господарська техніка	Марка обладнання	Заробітна плата, грн	Витрата дизпалива, л/га	Біо-препарат, л/га	Ціна, грн	Загальна вартість, грн/га
1. Дискування стерні	Трактор кл 3 кН	Дискатор, ширина 4 м	4,24	9		21,0	193,2
2. Обробка поживних залишків	Трактор МТЗ-80/82	ОП-2000	3,14	5	5	56,0	309,5
3. Посівний матеріал, з розрахунку 120 кг/га							800,0
4. Закладення біопрепарату	Трактор кл 3 кН	Дискатор, ширина 4 м		9		21,0	189,0
5. Обробка насіння пшениці	Протравлювач			1 л/т		100,0	100,0
6. Посів в строк з 25.09 по 15.10	Трактор кл 1,4–3 кН	Зернова сівалка	6	4		21,0	90,0
7. Осіннє боронування у фазі куціння	Трактор кл 1,4 кН	БПН-15	1,3	5		21,0	106,3
8. Осіннє підживлення біопрепаратом	Трактор кл 1,4 кН	ОП-2000	3,14	5	1-5	141,0	196,1
9. Весняне боронування	Трактор кл 1,4 кН	БПН-15	1,3	5		21,0	106,3
10. Весняне підживлення у фазі «до трубки»	Трактор кл 1,4 кН	ОП-2000	3,14	5	1-5	141,0	196,1
11. Збирання	CLAAS або аналог		10,0	8	0	21,0	168,0
12. Транспортування, доочищення та інше	очисні машини						
13. Загальна виробнича собівартість			32,26				2454,7
14. Непередбачені витрати (20%)							324,5
15. Повна собівартість							2779,1
16. Середня врожайність			30 ц/га				

Примітка. Ціни актуальні для жовтня 2015 р.

до 25 ц/га. Після третього року буде отримано органічну сою на фураж, яка користується дедалі більшим попитом у Швейцарії й використовується як фураж для органічного тваринництва. Ціна за 1 т органічної сої на фураж становить у середньому 575 євро, або 14380 грн (курс НБУ на 25.10.2015 р. – 25,008 грн/євро).

На четвертий рік у результаті застосування органічних методів відновлюється біоценоз, родючість ґрунтів, природні процеси і поступово збільшується врожайність вирощуваних сільськогосподарських культур. Сформований достатній мульчувальний шар сприяє зниженню негативного впливу природно-кліматичних умов. Технологія вирощування органічної озимої пшениці на фураж буде такою, як наведено в табл. 3.

В результаті врожайність органічної озимої пшениці на фураж зростає до 40 ц/га, а її експортна ціна становитиме 270 євро/т, що відповідає 6752 грн/т (курс НБУ на 25.10.2015 р. – 25,008 грн/євро).

Для оцінки ефективності проекту з вирощування сої за органічними стандартами виробнику необхідно володіти інформацією про грошові потоки (табл. 4) – як вихідні (витрати), так і вхідні (доходи).

Таким чином, прибуток від реалізації продукції, вирощеної за органічними стандартами, навіть вже в перший рік дає змогу забезпечити прибутковість з урахуванням витрат на сертифікацію, податки й оренду. Найбільшу прибутковість виробник отримує на третій рік (в 3 рази вищу), коли соя на фураж має статус органічної з вищою мінімум в 1,8 разу ціною. Відповідно ціна на органічну озиму пшеницю на фураж також зросла на 42%, що поряд зі зростанням врожайності сприяло зростанню прибутку майже в 2 рази.

Слід також врахувати переваги в умовах оплати за продукцію, яка вирощується із застосуванням органічних стандартів, – вона здійснюється одночасно з відвантаженням, грошові кошти перераховуються на розрахунковий рахунок. Водночас

внутрішні зернотрейдери практикують відстрочку платежу. Договори купівлі-продажу та відвантаження укладаються з іноземними компаніями у зв'язку зі зростанням попиту на органічну продукцію.

Наші розрахунки показали, що за 4 роки для вирощування органічної сої та пшениці на фураж необхідно витратити 13 606,5 грн/га, а прибуток становитиме 74 854 грн/га (див. табл. 4).

Отже, окупність вкладених коштів буде дорівнювати періоду вирощування і реалізації вирощених на фураж сої та пшениці з застосуванням органічних стандартів, що підтверджується також значним перевищенням прибутку над собівартістю: 1-й рік – 2,3 разу; 2-й рік – 4 рази; 3-й рік – 9,4 разу; 4-й рік – 7,5 разу.

За нашими дослідженнями, ефективність органічного сільськогосподарського виробництва може бути оцінена за кількома критеріями: економічний (результативність використання матеріальних і нематеріальних ресурсів, необхідних для виробництва продукції); енергетичний (результативність від використання всіх видів енергії в процесі органічного агровиробництва); технологічний (результативність використання ресурсів як засобів виробництва); екологічна (стан природного середовища щодо окремих складових органічного виробництва як технологічного процесу); соціальний (результат впливу на економічну, демографічну, виробничу, культурну та моральну сфери життя людини).

Окремо доцільно визначити економічну ефективність вирощування сої та органічної пшениці на фураж за органічними стандартами за допомогою основних показників (табл. 5).

Таким чином, за нашими розрахунками, найбільший маржинальний дохід і, отже, прибуток виробник отримує на третій рік, коли соя на фураж матиме статус органічної. При цьому запас фінансової міцності дає змогу повністю покрити не враховані нами постійні витрати (плату за оренду, вартість сертифікації, податки тощо).

Таблиця 4. Розрахунок грошових витрат і надходжень від вирощування сої та пшениці озимої на фураж із застосуванням органічних стандартів на 1 га, грн

Статті витрат і надходжень	Значення			
	1 рік – соя	2 рік – оз. пшениця	3 рік – соя	4 рік – оз. пшениця
Повна собівартість виробництва (табл. 2–3)	4579,5	2779,1	3468,7	2779,1
Ціна продукції, за 1 т	7500,0	4626,5	14379,6	6752,2
Виручка від реалізації	15000,0	13879,4	35949,0	23632,6
Прибуток (ряд. 3 – ряд. 1)	10420,5	11100,3	32480,3	20853,4

Примітки. 1. У повну собівартість виробництва не включено податкові платежі й оренду, оскільки вони є індивідуальними і не підлягають усередненню.

2. Вартість сертифікації й інспекції органічного виробництва, наприклад ТОВ «Органік стандарт», на 100 га становить в середньому 10 тис. грн, а на 1000 га – 20 тис. грн. Отже, найбільшу частину у вартості становлять приїзд фахівців і витрати на відрядження.

Таблиця 5. Розрахунок економічної ефективності виробництва сої та озимої пшениці на фураж із застосуванням органічних стандартів на 1 га

Статті витрат і надходжень	Значення			
	1 рік – соя	2 рік – оз. пшениця	3 рік – соя	4 рік – оз. пшениця
Маржинальний дохід, МД, грн	10420,5	11100,3	32480,3	20853,4
Урожайність, що забезпечує беззбитковий рівень, т/га	0,61	0,60	0,24	0,41
Індекс рентабельності, Ір, %	227,5	399,4	936,4	750,4

Рентабельність виробництва має стабільну тенденцію до зростання і не зменшується нижче від 230%, що свідчить про економічну ефективність вирощування сільськогосподарських культур за технологіями органічного землеробства.

Найбільшими ризиками, пов'язаними з вирощуванням сої із застосуванням органічних стандартів, є природно-кліматичні умови, які можна мінімізувати вже через 3 роки шляхом дотримання основних принципів органічного землеробства, керуючись практикою І. Овсинського

та М. Курдюмова. Це сприятиме відновленню біоценозу, родючості ґрунтів, природних процесів, дасть змогу забезпечити рослини необхідною вологою та сприятливим середовищем проживання корисних мікроорганізмів. В кінцевому результаті це призведе до поступового збільшення врожайності вирощуваних сільськогосподарських культур.

ВИСНОВКИ

У дослідженні наведено технологію вирощування сої та пшениці озимої на фураж за органічними

стандартами впродовж чотирьох років, що є економічно ефективним. Так, в перший рік урожай сої на фураж дає змогу отримати прибуток у розмірі 10 420,5 грн/га за умови, що вона продається за ціною традиційної, тому не має відповідного статусу органічної. На другий рік планом сівозміни передбачено вирощування озимої пшениці на фураж із застосуванням органічних стандартів, ціна якої буде відповідати продукції перехідного періоду – 180–190 євро/т. Це дасть змогу отримати прибуток у розмірі 11 100,3 грн/га. На третій же рік вирощена соя на фураж відповідатиме органічній з відповідною ціною на рівні 575 євро/т, що забезпечить прибуток у розмірі 32 480,3 грн/га. Вирощена на четвертий рік пшениця озима зі статусом органічної буде коштувати 270 євро/т, що спільно із прогнозованим зростанням врожайності збільшує її рентабельність майже в 2 рази.

Крім зазначених економічних ефектів, виробник органічної сої та озимої пшениці на фураж має низку інших переваг: гарантований збут продукції; своєчасна оплата за відвантажену продукцію; екологічно безпечне виробництво в гармонії з природою тощо.

Надалі на органічних полях можна вирощувати інші сільськогосподарські культури відповідно зі світовим попитом і діючими програмами Дослідницького інституту органічного сільського господарства (FIBL, Швейцарія).

TERRASEM

Dual-Disc ЗДВОЄНИЙ СОШНИК

- Рекомендована досвідом ширина міжряддя 12,5 см.
- Дотримання точної глибини висіву за рахунок широких прикочуючих коліс.
- Висівні робочі органи зовсім не потребують змащення.
- Паралелограмна підвіска кожного сошника.
- Гідравлічне регулювання тиску на сошник від 40 до 120 кг.

У С П І Ш Н І Ш Е З П Ъ О Т І Н Г Е Р

ДОСКОНАЛИЙ ПОСІВ БАГАТИЙ УРОЖАЙ

Телефон: 04595 71042

POTTINGER